

CRONICI

IDEI, OAMENI, FAPTE

ILARIU DOBRIDOR: DECĂDEREA DOGMELOR

Ilariu Dobridor porneşte dela o întrebare: *de ce omul contemporan e neliniştit?* Răspunsul la această întrebare el ni-l dă în aproape trei sute de pagini, categoric, precis şi documentat: „fiindcă s'au dizolvat *certitudinile,* adevărurile stabilite şi convenite, — dogmele". De către cine au fost dizolvate aceste dogme? De către spiritul iudaic, care pătrunzând în cultura europeană, a dat naştere *incertitudinii.*

Filozofi contemporani, cari s'au manifestat în domeniul filozofiei culturii, cum sunt Spengler, Keyserling, Berdiaef şi alţii, au atribuit *neliniştei contimporane* diferite cauze, dar nici unul nu s'a oprit asupra iudaismului. Spengler spune, de pildă, că neliniştea contemporană se datoreşte dominării *spiritului faustic;* Keyserling vorbeşte de o anumită revoltă a aşa ziselor *forţe telurice;* iar Berdiaef, ca unul ce a părăsit raiul comunist rusesc, crede că neliniştea contemporană se datoreşte deplasării *centrilor spirituali* spre un *nou ev creştin.* Care este *adevărul?* De bună seamă altul şi mult mai grav şi mai adânc decât cele trei enumerate mai sus Pentrucă neliniştea contemporană nu e un fenomen trecător şi numai de ordin psihologic. Ea a pătruns în fiinţa noastră organică, alterând anumite linişti vechi şi anumite discipline, substituindu-se lor într'atât, încât, astăzi, această nelinişte are aproape un *caracter organic.* O simţim în noi, pulsând în sângele nostru şi bătând ciudat în inima noastră, statornicind, astfel, în eul nostru o normă, care, deşi străină liniştei noastre, n'o putem alunga. Amăgitoare ca o Fată Morgana, ea ne înşeală simţurile; plumburie ca ceaţa, ea ne îneacă raţiunea; tulburătoare ca mirosul sângelui, ea ne trezeşte instinctele. Această nelinişte contemporană, care sfarmă certitudinea spiritului eleno-roman şi tulbură împăcarea ce domină spiritul creştin al culturii europene, are toate semnele iudaismului. Indoială nu mai poate fi. Sau, poate tocmai *îndoiala* care naşte în noi această nelinişte, e semn că iudaismul s'a cuibărit în spiritul european.

Ilariu Dobridor, punând faţă în faţă două lumi: iudaismul, şi prin aceasta asiatismul; creştinismul, şi prin aceasta eleno-romanismul european, — stabileşte prin trei realităţi: a) *certitudine* şi *elenism;* b) *dogmă* şi c) *perspectivă crepusculară,* pericolul dizolvant pe care-l prezintă iudaismul pentru caracterul culturii europene. Şi acest pericol se datoreşte *dominaţiei moisidice,* care tinde să europeizeze iudaismul. Dar cum se poate europeiza iudaismul? Dizolvând certitudinile culturii greco-romane. Şi certitudinile se dizolvă creind confuzia. Iar evreii, care trăiesc în spiritul iudaic, sunt un popor de contradicţii şi prin aceasta de confuzii. Ei nu l-au înţeles pe Hristos şi l-au răstignit, contrazicându-şi prin faptă menirea de popor ales Nu înţeleg senzul din *împăcarea contrariilor* care rezidă în semnul crucii şi de aceia sufere şi nu se pot mântui. Şi nu înţeleg treimea creştină, fiindcă ei aduc din pustiurile Suhr şi Faran monada iudaică.

Pentru a avea certitudini, omul şi-a creiat *constanţe, absoluturi,* atât în lumea din afară de el, cât şi în lumea din el. Aceste certitudini, care se află în cultura eleno-romană şi pe care se sprijină cultura creştină a Europei de astăzi, nu şi-au modificat caracterul în decurs de milenii. La absolutul din afară, *substanţa,* corespunde analogul dinlăuntru, *eul;* la *lucru,* corespunde *conceptul;* la *lege,* avem analogul *norma.* E şi acesta felul triadic de a se manifesta al spiritului grec şi roman şi care e perfect armonic cu spiritul trinitar creştin. De aceia Platon se apropie de creştinism, căci *ideia* lui este o ipostaziere a *conceptului* şi prin aceasta un principiu de existenţă. In felul acesta, Platon trece dela planul logic care este ideia, la planul ontologic ,care este ipostazierea conceptului.

Dumnezeu este însă o expresie total ontologică a existenţei şi nu poate fi confundat nici cu *ideia* lui Platon, nici cu *substanţa* lui Spinoza şi nici cu lucrul *spiritualizat* al lui Leibnitz sau cu *eul* lui Fichte.

Care sunt certitudinile ,care sunt dogmele pe care Ilariu Dobridor le vede căzând de pe soclul de marmură al culturii eleno-romane şi de sub semnul biruitor al crucii? Cea dintâi *dogmă*, pe care iudaismul a căutat s'o distrugă, a fost aceia a noţiunii de om în senz antic şi creştin; apoi, vin pe rând: dogma etică, dogma logică, socială, cosmologică, politică şi estetică, deci toate valorile culturii europene şi prin aceasta ale spiritului creştin.

Ce înseamnă noţiunea *om degradat?* Pentru cultura europeană, şi mai ales dela apariţia creştinismului, omul este imagina lui Dumnezeu pe pământ. A degrada noţiunea de om, înseamnă a-i nega omului această imagină, ceeace echivalează cu o *des-sacrare*, o *des-creştinare* a senzului noţiunii de om. Tipul omului antic e armonic, o armonie mai mult formală, asemănătoare — cum spune Ilariu Dobridor — armoniei axiomelor lui Euclid sau conceptelor lui Aristot; iar tipul omului Renaşterii e tipul perfecţiunii şi al echilibrului ce rezultă din lupta care se dă între carne şi spirit, între Lucifer şi Dumnezeu. Omul modern, pe care Spengler îl numeşte omul faustic, se caracterizează prin ruperile de echilibru. Prin acesta, iudaismul şi-a ajuns ţinta: a degradat noţiunea de om.

Care a fost semnalul prin care iudaismul şi-a anunţat începerea acţiunii de degradare a omului? Revoluţia franceză şi corolarul acesteia, democraţia. Intr'adevăr, viziunea democraţiei este degradarea omului. Pentrucă „viziunea democrată detaşează omul de atributele umanităţii din el", abstractizându-l ca 'n iudeocraţia franceză, creind „vidul logic" al noţiunii de om; sau reducându-l la formula de individ, ca 'n masonocraţia engleză şi situând, prin aceasta, noţiunea de om într'o sferă juridică.

Dar ce viziune are creştinul despre om? Perfectibilitatea omului. Adică puterea de a se ridica din „cadrul material al existenţei la linia perfecţiei divine". Cu alte cuvinte, de a fi teofor, prin cunoaşterea şi trăirea sfinţeniei.

Ce crede omul creştin despre geniu? Că e o stare de înaltă tensiune spirituală în imediată vecinătate cu Dumnezeu. Omul iudaic crede însă cu totul altfel. El spune, prin gândirea lui Lombroso, că geniul e o stare patologică vecină cu nebuia, că se datoreşte cele de mai multe ori unor *tare* biologice şi că nici într'un caz nu poate fi vorba de un har ceresc. La primatul acesta patologic înscăunat în cultura europeană de către Lombroso, se adaugă primatul patologic al lui Otto Weininger, „teoreticianul subteranului nevrozelor sexuale". La Viena, pe vremuri, în jurul doctrinei acestui evreu, se alcătuise un fel de „comunitate religioasă". Ce afirmă Weininger? Că întreaga viaţă este *bisexuală.* Teoria aceasta se întemeiază pe confuzia dintre neutralitate şi bisexualitate. De aici, fără nici o ruşine, vine şi practica homosexualităţii, pe care, la Berlin, o susţine alt evreu, pe nume Hirschfeld. A fost oare Weininger un epileptic, un isteric şi un degenerat cum îl socoate dr. Ferdinand Probst? Nu — răspunde Ilariu Dobridor. Acest sexolog evreu, prin doctrina lui, introduce în spiritualitatea europeană morbul descompunerii iudaice, adică al polarităţii sexuale aflată, embrionar, în Cabala. Deci nu poate fi vorba la Weininger că ar fi suferit de vre-o obsesie sau de vre-o depresiune morală. In *teoria bipolarităţii sexuale* rezidă însuşi spiritul dizolvant iudaic, potenţialul nevăzut al *dominantei moisidice.*

Omul creştin este mai mult o *normă* şi mai puţin un *fenomen.* El este, astfel, ca normă, „un purtător de relaţii, iar ca relaţie se veşniceşte prin iubire; şi prin *iubire* se mântuieşte". La Freud, *iubirea* nu este altceva decât *libido.* Cu alte cuvinte, iubirea nu mai este o *normă morală,* ci un fenomen de sexualitate. Iată iubirea, pentru care s'a lăsat spânzurat pe cruce Hristos, batjocorită şi degradată de spiritul iudaic!

Dogma etică, prin efortul milenar al culturii elene şi prin nu mai puţin milenarul spirit al creştinismului, este un bun cu caracter de *constanţă,* de *absolut* pentru cultura europeană. La temelia acestei dogme etice, stă — cum spune Ilariu Dobridor — „iubirea creştină, care nu este Eros, ci o iubire penetrată de spiritualitate, odihnitoare dincolo de biologic şi animalitate". Prin norma morală, viaţa poate fi depăşită, căci viaţa e pieritoare, iar norma este absolută. Astfel, *omul* — care e, cum afirmă Jacques Maritain, un animal metafizic şi are nevoie de absolut — prin *normă* aparţine sferelor de dincolo şi poate atinge perfecţiunea care e echilibru, linişte, armonie, seninătate.

Spiritul iudaic nu scoate însă *norma morală* de esenţă *absolută,* ci de esenţă *iraţională.* De aceia evreii s'au grăbit s'o degradeze. Norma morală, după Spinoza, are un singur criteriu: *seducţia euforică;* după Freud, un singur conţinut: *exaltarea sexuală;* iar după Nordau, norma morală are o singură rădăcină: *frenezia biolo-*

gică. Felul acesta monist de a vedea, de a reduce omul numai la partea lui animalică, este cu desăvârşire iudaic şi de departe anticreştin. Omul spinozist, freudist sau nordist este un om diformat, un om desarmonic, omul carnal. Or, creştinismul este în această privinţă dualist : *el afirmă armonia între carne şi spirit.*

Spinoza, vorbind despre pasiuni şi morală, trage concluzia că esenţa moralei nu este decât *bucuria.* Aceasta înseamnă că *norma morală* nu mai este o *constanţă,* un punct fix, un factor ordonator şi coordonator de relaţii sociale. Nu mai este o certitudine spirituală aflată în Aristot şi în definiţia imperativului categoric al lui Kant. De altfel, Spinoza, susţinând ca orice existenţă este natură, ajunge la concluzia anticreştină că Dumnezeu nu este altceva de cât natură. Negând existenţa de esenţă absolută a lui Dumnezeu, nu poate afirma şi nu poate crede în absolutul normei morale. De aceia, eliminând din *normă* caracterul ei raţional, Spinoza ancorează în instinct, degradându-i puterea normatoare.

Max Nordau, discutând raporturile dintre morală şi biologie, ajunge aproape la aceleaşi concluzii ca şi Spinoza : socoate *norma morală* drept superstiţie antropomorfică. Deci scop pozitiv, concret ; şi nu transcendenţă şi nu absolut.

Freud judecă şi el norma morală tot prin biologic. Iudaismul — cum spune Ilariu Dobridor — îşi apără, prin Freud, simţurile şi consideră spiritul drept un parazit al vieţii. Pentrucă în om el nu vede decât sexul. Până şi *ideia* la Freud nu este altceva decât sexualitate. Asta înseamnă exces de cauzalitate. Lucian Blaga, în „Orizont şi Stil", combătând freudismul, dovedeşte că subconştientul nu este un haos cum socoate Freud, ci un cosmos cu puteri creiatoare şi cu legi suverane. Am putea spune că Lucian Blaga opune *dominantei moisidice dominanta nazariteană,* oprind, astfel dela rostogolire dogma etică.

Dogma logică este cea mai de preţ moştenire lăsată nouă de către cultura eleno-romană. Filozofia lui Toma de Aquino se sprijină pe aristotelism; dar înainte de filozoful catolic, Dionisie Areopagitul pornise tot dela Aristotel. In orice caz, filozofia creştină a împrumutat *conceptul logic* din cultura elenă. Socrate a statornicit un concept pur logic, reprezentând adevărul *subiectiv;* Platon formulează conceptul *ontologic,* îmbrăţişând adevărul *obiectiv;* iar Aristot rămâne în cadrul conceptului *relaţional.* Oricare dintre aceste *concepte* tinde către stabilirea *absolutului,* către fixarea lui şi deci înlăturarea *relativului.* Altă *măsură* cu care să putem înţelege realitatea, afară de concept, nu avem. Aceasta o recunoaşte şi Kant şi Hegel şi Boutroux. Pentrucă, în fond, toţi filozofii antici şi creştini fac interpretările pe o ipoteză comună : *„intelecţia raţională".*

Bergson caută să răstoarne, să degradeze conţinutul raţional al conceptului. Cum? După sistemul spiritului iudaic. Mută raţiunea din mediul spaţiului în mediul timpului, aruncând o nouă formulă de înţelegere a realităţii, *intuiţia,* al cărei conţinut este instinctual. Cu alte cuvinte, operează şi el ca şi Freud. Şi anume : Freud dizolvă norma etică prin sexualitate; Bergson dizolvă logicul prin intuiţie. Dar şi sexualismul celui dintâi, ca şi intuiţionismul celui de-al doilea pornesc dela temporal şi rămân în temporal: pentrucă pornesc dela realitatea cărnei, a trupului care este relativ, pieritor. Oare nu vrea sau nu poate înţelege Bergson esenţa cu caracter de absolut a conceptului logic? Ilariu Dobridor crede că nu vrea; noi spunem că nu poate. Ilariu Dobridor justifică : existenţa pentru Bergson, e în timp. Exact. De ce însă? N'o spune. Iată că o mărturisim noi. Bergson este evreu. Şi ca orice evreu — care n'are spaţiu, dar doreşte spaţiu — pune accentul, cum am mai spus, pe dimensiunea viitorului din noţiunea timp. Deci el aşteaptă ceva. Ce este, ce se află, în el şi afară, e trecător. Adică nu e o realitate cu caracter de permanenţă. Lucrurile nu *sunt,* ci vor *fi.* Când? Cândva. Când va veni Mesia. Ş'atunci? Atunci, Mesia, care va fi un nou Macabeu, va da în stăpânire poporului evreu pământul întreg, că aşa spune Vechiul Aşezământ. Problema *spaţiului,* după care atâta a jinduit, va fi, astfel, rezolvată. Prin ce forţă va fi ea rezolvată? Prin forţa *timpului,* în care a crezut neamul lui Israel şi anume prin dimensiunea viitorului care trăeşte în el, organic, de milenii. Iată, în relaţia *timp-spaţiu* stă întreg misterul forţei spiritului iudaic. Şi iată de ce dominanta moisidică, prin potenţialul *timp* (dimensiunea viitor), atacă certitudinea eleno-romană şi prin aceasta creştină, al cărei mediu de existenţă e *spaţiul* (absolutul) şi al cărei accent cade pe dimensiunea *trecut* a timpului (căci Mesia a venit).

Distrugând principiile logice, cari înseamnă ierarhizare, — Bergson pune în loc intuiţia, care duce la anarhizare. Şi prin anarhizare noi înţelegem *primatul instinctului.*

Dar dacă Bergson răstoarnă conceptul logic, Karl Marx răstoarnă *conceptul social,* adică *dogma socială.* Cum s'a născut marxismul?

Prin răsturnarea lui Hegel. In ce fel? Karl Marx care și-a luat ideia din Hegel, îmbrățișase *senzul revoluționar* al dialecticei hegeliene. Pe acest senz revoluționar, își clădește Karl Marx doctrina comunistă. Răsturnând triada lui Hegel, adică inversând-o, Marx nu pornește ca filozoful german dela *ideie*, ci dela *materie*, având grijă, totuși, pentru a creia confuzia iudaică, să păstreze dialectica ideilor. La triada metafizică a lui Hegel: *teză, antiteză, sinteză*, Karl Marx răspunde cu triada materialistă, ca expresie a luptei de clasă: *exploatatori, exploatați* și *stat proletar*.

Răsturnând însă pe Hegel, Karl Marx cade în contradicție dela început, împerechind – cum observă Dobridor —, virtuțile dialectice ale idealismului și viciile iraționale ale materialismului. La Hegel — idealismul absoarbe materia în ideie; la Marx -- materialismul absoarbe ideia în materie. Omul creștin este imagina lui Dumnezeu; omul marxist este imagina societății. Cel dintâi, aparține personalismului creștin; cel de-al doilea, socio-centrismului marxist. Dar în timp ce creștinismul salvează, deopotrivă, spiritul și materia, — marxismul separă aceste două elemente, punând accentul numai pe materie, intronând, astfel, materialismul și ateismul. De altfel, marxismul — pe plan mesianic — nu este altceva decât un corolar al iudaismului. In el, zace larvar spiritul macabeic după a cărui imagină politică evreii așteaptă să se nască Mesia. Dela această așteptare nu-i poate opri nimeni. Și nu noi vom fi aceia care să le luăm solzii de pe ochi. Karl Marx, în numele iudaismului internațional, aruncă sămânța fără de rod a comunismului, ca ultimă salvare dela prăbușire a falsului mesianism moisidic. Zadarnic însă. Peste drama lui Israel cortina nu va cădea niciodată.

Dar evreii au ajuns să degradeze până și *dogma politică*. Cum ? Prin faptul că ei acordă preponderență *statului* și nu *națiunii*. Și asta, pentru simplul motiv că statul se realizează în *timp*, iar națiunea se mișcă numai în timp, având, prin *destinul* cu care se naște, de îndeplinit o misiune. Or, noi știm că ei confundă existența cu timpul. Și pentrucă evreii sunt un popor fără spațiu, ei nu cred în națiune, ci în stat. Ei uită însă că o națiune se naște într'un anumit spațiu geografic, în care se determină prin *etnic* și *spirit*, creind astfel istorie și deci echilibrul prin care se determină, de fapt, o națiune. Neavând spațiu, urmăresc așa zisa ***spiritualitate a frontierelor***, prin extinderea spațiului talmudic. Dar spațiul talmudic nu este un spațiu geografic, ci unul spiritual, cu ajutorul căruia ei cred că vor ajunge la pan-europeism, stabilindu-și astfel pentru ei un *spațiu geografic* european. Decât că pan-europeism nu înseamnă o federalizare de state, ci de națiuni. Iar națiunea nu e o simplă unitate matematică, ci un organism viu. Și cum ea dă expresie de viață statului, acesta nu poate intra într'o formulă de solidarizare mecanică. Deci nu se poate făuri o spiritualitate a granițelor, care echivalează în fond cu dizolvarea granițelor Liga Națiunilor, care urmărea această spiritualizare și care, de drept, ar fi trebuit să se cheme Liga Statelor, nu și-a putut atinge scopul. Cei doi evrei, Litvinov și Leon Blum, susținătorii acestei viziuni iudeocratice, își văd partida pierdută. Teoria lor a dat greș : națiunea nu este o unitate matematică susceptibilă de a fi mecanizată, ci un organism viu cu o mare forță spirituală și cu o bine definită conștiință istorică. Astfel, scăpând de subt jugul democrației iudaice, Europa de mâine va crește în spiritul național și nu internațional. Iar federalizarea, dacă va veni, va veni în numele lui Hristos și nu altfel.

Iudaismul atacând formele culturii europene, atacă însăși *dogma estetică* a acestei culturi. Pentrucă degradând fondul eleno-roman și creștin totodată, iudaismul degrada și forma, adică haina în care acest conținut, această substanță trebuia îmbrăcată. Care sunt ramurile, domeniile, în care cultura europeană își spusese cuvântul ? Patru, ca patru puncte cardinale : *religia, metafizica, arta* și *biogenetica*. Toate acestea au fost dizolvate și negate prin iudaism în decursul veacului al XIX-lea. Religia creștină a fost negată și înlocuită prin ateism ; metafizica prefăcută în țăndări și întronat pozitivismul ; biogenetica înlocuită cu practicele sodomice ; iar în locul artei a fost cocoțat decadentismul.

Neputând face propriu zis artă, evreul n'are nici capacitate de expresie. Și capacitatea de expresie noi știm că înseamnă stil, estetică. Poetul german Heine și poetul ceh Otokar Fischer, amândoi evrei, nu aduc în scrisul lor atât o nostalgie germană sau cehă, cât una oriental-iudaic. Muzicalitatea versurilor lor are ceva din melopee, ceva din murmurul cântecelor biblice ; iar Marcel Proust, romancier francez, dar evreu, transpune în proză freudismul și bergsonismul într'un stil chinuit și răsucit care ne amintește stilul Talmului.

După cum filozofii evrei au degradat filozofia europeană, literații evrei au devastat cultura europeană. Astfel avem : *druidism* cu Max Iacob ; *sintetism* cu Jean de la Hire ; *integralism*

cu Adolphe Lacuzon; *impulsionism* cu Florian Parmenttier; *sincerism* cu Louis Nazzi; *pluralism* cu Arthur Cravan, etc.

Ajungem astfel din certitudinea şi din armonia esteticei europene, la incertitudinea şi la distonanţa esteticei iudaice, plină de contradicţii şi de haos. Marcel Proust e prototipul acestei incertitudini estetice.

Dar, dacă prin *empirismul aprioric* — fenomenul, ca expresie a realului, devenit mijloc de cunoaştere — Husserl tulbură şi întunecă apele *metafizicei contemporane,* — Einstein, prin *teoria relativităţii,* caută să răstoarne *dogma cosmologică* a culturii europene. El introduce perspectiva moisidică — după cum afirmă Dobridor — pentru a ajunge la „înlăturarea certitudinilor newtoniene a timpului absolut, pentru a sfărma spaţiul euclidian şi pentru a răsturna universul galileian".

Iată-ne ajunşi la sfârşitul înşiruirii unor *dogme,* a unor *adevăruri,* a unor *certitudini* europene degradate de spiritul iudaic. Ce-au pus sau ce vor să pună evreii în loc? Ilariu Dobridor spune că *perspectiva crepusculară* ca rezultantă a dominantei moisidice. Noi vom spune mai practic: ceiace pune vâscul în locul pădurilor a căror vlagă o sug până la secătuire. Punctul culminant, în care această perspectivă crepusculară ajunge să-şi satisfacă toate valenţele, este veacul al XIX-lea. Singură Rusia ortodoxă, în acest veac pustiu şi gol, rămâne neclintită pe poziţie, prin Tolstoi, Dostoiewski, Soloviev, Cehov şi alţii — aşa zişii „slavofili" — ca să poată cădea apoi în a doua decadă a veacului al XX-lea, în braţele comunismului. De fapt, comunismul, născut în jumătatea veacului al XIX-lea, şi pus în practică în veacul acesta, a putut creşte şi s'a putut împlini numai cu concursul surorilor lui: *francmasoneria* şi *teosofia.* Pentrucă şi una şi alta sunt opere iudaice. Cea dintâi are menirea de a dizolva, prin metode oculte, forţele *naţionalului* în favoarea internaţionalului; cea de a doua, sub forma unei sinteze a tuturor religiilor, tinde să sfarme creştinismul, ca să poată înlocui o religie printr'un fenomen.

Perspectiva crepusculară, ca expresie ultimă a *moisismului,* este puterea iudaismului de a se urca pe piscuri, nu pentru a contempla, smerit, duhul lui Dumnezeu, ci acel „pământ al făgăduinţii" care, pentru neamul lui Israel, echivalează cu realizarea unui Paradis terestru. Cu alte cuvinte, în timp ce *reminiscenţa harică* pentru lumea creştină este — cum spune Ilariu Dobridor — nostalgia paradisului ca *„tendinţă de reîntoarcere* în lumea esenţelor, a formelor pure, incoruptibile dintâi"; pentru lumea iudaică, perspectiva crepusculară nu este altceva decât mirajul „pământului făgăduinţii", adică detronarea *spiritului,* a absolutului şi întronarea *materiei.*

AL. AL. LEONTESCU

#GÂNDIREA

ANUL XX Nr. 7 SEPTEMBRIE 1941

S U M A R U L:

ALIAŢII LUI ADOLF HITLER

IDEI, OAMENI, FAPTE

CRONICA LITERARĂ

CRONICA MĂRUNTĂ

E X E M P L A R U L 30 L E I